

Parlamentul României Senat

PROIECT

HOTĂRÂRE

referitoare la Consultarea publică privind Scutul european pentru democrație

În temeiul dispozițiilor art. 67 și art. 148 alin. (2) și alin. (3) din Constituția României, republicată, precum și ale *Protocolului (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană*, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea nr. 13/2008,

În baza raportului Comisiei pentru Afaceri Europene nr. LXII/158/26.05.2025

Senatul adoptă prezenta hotărâre.

Art.1. - **Senatul României**

- (1) Apreciază consultarea publică "Scutul european pentru democrație", lansată de Comisia Europeană
- (2) Transmite Comisiei Europene răspunsurile și contribuțiile la chestionarul aferent consultării, cuprinse în anexa raportului.

Art. 2.- Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar Opinia cuprinsă în prezenta hotărâre se transmite instituțiilor europene.

Această hotărâre a fost adoptată de Senat în ședința din ... mai 2025, cu respectarea prevederilor art. 76 alin(2) din Constituția României, republicată.

p. Președintele Senatului
Mircea ABRUDEAN

București, ... mai 2025

Nr.

Scutul european pentru democrație - consultare publică deschisă – întrebări închise și deschise

1. Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și dezinformarea
 1.1. Vă rugăm să indicați cum percepeți dumneavoastră riscurile asociate următoarelor tehnici:

Tehnica	foarte mari	mari	poziție neutră	mici	foarte mici	nu știu
Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și dezinformarea	x					
Utilizarea neautentică a platformelor de comunicare socială de către actori străini și interni pentru a influența sfera democratică a UE (de exemplu, prin conturi false, boți, tehnici opace de amplificare, inclusiv prin exploatarea algoritmilor etc.)	x					
Finanțarea disimulată a activităților politice (partide, campanii etc.)	x					
Interferențe în cercetare și în mediul academic		x				
Amenințări și atacuri împotriva actorilor politici	x					
Amenințări și atacuri împotriva mass-mediei și a jurnaliștilor		x				
Corupție, fraudă etc. în politică		x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru Afaceri Europene au formulat următoarele observații:

În contextul recentelor procese electorale derulate la nivel național s-a constatat o creștere semnificativă a acțiunilor malițioase de manipulare a audiențelor, derulate în special prin intermediul platformelor de social media, cu impact semnificativ la adresa proceselor democratice.

Întrebare

1.2. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru detectarea și combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și a dezinformării (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Schimbul de informații și cooperarea între statele membre	x				
Schimbul de informații și cooperarea între statele membre și instituțiile UE	x				
Colectarea de informații, schimbul de cunoștințe și cooperarea între actorii guvernamentali (la nivelul statelor membre și la nivelul UE) și părțile interesate neguvernamentale (verificatori ai veridicității informațiilor, cercetători, organizații ale societății civile...)		x			
Structură (structuri) specifică (specifice) la nivelul UE pentru a detecta mai bine aceste amenințări și a răspunde la acestea		x			
Consolidarea capacității autorităților naționale de a răspunde unor astfel de amenințări	x				
Acordarea de sprijin părților interesate neguvernamentale (verificatori ai veridicității informațiilor, cercetători, organizații ale societății civile...)		x			
O mai bună monitorizare și asigurare a respectării normelor existente		x			

Acțiuni de sensibilizare și consolidare a rezilienței		X			
Susținerea unui peisaj mai pluralist al platformelor online			X		
Abordarea instrumentelor economice și a stimulentele financiare care stau la baza răspândirii acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și a dezinformării (de exemplu, angajarea de influenceri, manipularea algoritmilor, utilizarea boților sau a conturilor false etc.)			X		
Promovarea transparenței algoritmilor și a sistemelor de recomandare (și anume, furnizarea de sugestii personalizate utilizatorilor pe baza preferințelor lor, a comportamentului lor sau a altor date introduse) pe platformele online și, în sens mai larg, responsabilitatea și transparența platformelor online și a altor servicii online			X		
Susținerea dezvoltării și a utilizării tehnologiilor (cum ar fi inteligența artificială) pentru a detecta și a aborda mai bine aceste amenințări		X			
O mai mare transparență în ceea ce privește utilizarea noilor tehnologii (cum ar fi inteligența artificială) atunci când se diseminează conținut politic online		X			
Capacitatea mass-mediei pentru a răspunde unor astfel de amenințări (inclusiv prin cursuri de formare pentru jurnaliști etc.)				X	

Implicarea consolidată a unor experți și oameni de știință independenți și de încredere [în domeniul tehnologiei informației (IT), al inteligenței artificiale (IA), al disciplinelor sociopolitice și al altor discipline relevante] pentru a oferi consiliere cu privire la chestiuni care au un impact asupra sferei democratice a UE					x		
Sancțiuni pentru actorii implicați în acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine, precum și în activități de dezinformare		x					
O cooperare consolidată a UE cu țările partenere din afara UE și cu organizațiile internaționale (cum ar fi NATO, G7 și altele)					x		
Măsuri diplomatice mai ferme (cum ar fi expunerea politică și numirea în public a autorilor etc.)		x					

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

- Pentru detectarea și combaterea acțiunilor de tip FIMVI, este necesară utilizarea instrumentarului existent, crearea unei unități Europene (FIMI Toolbox, CyberDiplomacy Toolbox etc.) și intensificarea schimbului de informații și a cooperării între statele membre, instituțiile UE, actorii guvernamentali și neguvernamentali, inclusiv mediul academic.
- Apreciem că este necesară mai bună coordonare la nivel european și sprijin din partea instituțiilor europene în relaționarea cu companiile care dein principalele aplicații de social media (Meta X, TikTok, Youtube), pentru a obține cooperarea completă și rapidă cu autoritățile naționale în blocarea accesului la conținutul extremist, fake news, dezinformare. Menționăm că au fost mai multe cazuri în campaniile electorale recente în care aceste companii au refuzat solicitarea autorităților naționale abilitate de a bloca accesul tip de conținut, sau simulan în care măsurile de răspuns au venit târziu, când conținutul fusese deja accesat de foarte multe persoane.

Întrebare

1.3. Sunteți la curent cu următoarele regulamente și politici?

reglementare/politică	da, într-o măsură foarte mare	da, într-o oarecare măsură	nu
Regulamentul UE privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică	x		
Regulamentul UE privind serviciile digitale	x		
Regulamentul UE privind inteligența artificială (IA)	x		
Codul de conduită al UE privind dezinformarea	x		
Angajamentele proprii și standardele etice ale partidelor politice	x		
Angajamentele proprii și standarde etice ale altor actori politici (organizatorii de campanii etc.)		x	
Politicile UE de sprijinire a alfabetizării digitale și mediatice și a gândirii critice		x	
Politicile și/sau măsurile naționale de prevenire, combatere și sensibilizare cu privire la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și la activitățile de dezinformare		x	
Politicile proprii ale platformelor (termeni de utilizare/orientări etc.)		x	

1.4. Ce măsuri suplimentare ar putea fi avute în vedere pentru a consolida cadrul și instrumentele actuale ale UE de combatere a dezinformării și a manipulării informațiilor în UE, protejând în același timp libertatea de exprimare?

Membru Comitet pentru Afaceri Europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Pentru a consolida cadrul UE de combatere a dezinformării, fără a atenta la libertatea de exprimare, se pot adopta măsuri precum: sporirea transparenței algoritmilor folosiți de platformele digitale, intensificarea educației media în rândul cetățenilor, îmbunătățirea cooperării între statele membre prin mecanisme eficiente de alertă rapidă, susținerea jurnalismului independent și pluralismului media, reglementarea stricată a influenței actorilor străini în spațiul informațional și asigurarea unor garanții clare pentru protejarea dreptului fundamental la liberă exprimare.

Întrebare

1.5. În plus, vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea unui spațiu informațional sănătos și democratic în UE (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Mai multe inițiative de sprijinire a alfabetizării mediatice și digitale și a gândirii critice în rândul întregii populații	x				
Mai mult sprijin pentru o mass-media gratuită, pluralistă și independentă		x			
Mai mult sprijin pentru informații de încredere, imparțiale și cu sursă deschisă (informații fiabile)		x			
Mai mult sprijin pentru cercetarea științifică privind dezinformarea și manipularea informațiilor		x			
Apelarea la opinii științifice independente și fiabile în lupta împotriva acestora fenomene			x		
Mai mult sprijin pentru verificatorii veridității informațiilor	x				
Mai mult sprijin pentru organizațiile societății civile active în combaterea dezinformării și a manipulării informațiilor	x				

Măsuri mai ferme pentru a aborda diseminarea neautentică și manipulare de informații pe platformele online	x				
Promovarea unor structuri inovatoare pentru a susține purtarea de dezbateri democratice echitabile, sigure și transparente, inclusiv în mediul online		x			

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru Afaceri Europene au formulat următoarele observații și propuneri:
 Alfabetizarea mediatică a audiențelor naționale și suportul acordat acțiunilor denumite de mass-media, societatea civilă și mediul academic în cercetarea, prevenirea și contracararea fenomenului de informare sunt măsuri care trebuie să fie adoptate și susținute inclusiv financiar de către UE și statele membre.

2. Corectitudinea și integritatea alegerilor și consolidarea cadrelor democratice

Alegeri

2.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru consolidarea corectitudinii și a integrității alegerilor la nivelul UE și la nivel național, regional și local (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important)

măsură	1	2	3	4	5
Schimbul de bune practici între autoritățile statelor membre		x			
Intensificarea cooperării între statele membre și între acestea din urmă și instituțiile UE în ceea ce privește integritatea alegerilor care au loc în UE, inclusiv în situații de criză	x				
Un registru european al celor mai bune practici electorale	x				
Standardele sau normele UE privind finanțarea activităților politice	x				
Norme și cadre naționale consolidate privind egalitatea de șanse pentru partidele politice și candidați	x				
Măsuri la nivelul UE sau la nivel național pentru asigurarea unei mai bune protecții a candidaților politici și a reprezentanților aleși împotriva amenințărilor și a atacurilor (online și offline)	x				

Promovarea utilizării responsabile a inteligenței artificiale în procesele democratice (campanii, votare etc.)	x				
Măsurile de consolidare a securității cibernetice și a protecției infrastructurilor critice în contextul alegerilor	x				
Cadre etice și angajamente voluntare ale actorilor politici în materie de integritate		x			
Măsurile de protejare a alegătorilor împotriva manipulării online și a campaniilor de dezinformare care amenință integritatea procesului electoral	x				
Implicarea unor experți și oameni de știință independenți și de încredere în domeniile IT, IA, sociopolitic și în alte discipline relevante	x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Comisia pentru afaceri europene susține eforturile comune la nivel european în construirea cadrului și mediului adecvat pentru păstrarea și dezvoltarea rezilienței sistemelor democratice europene.

Inițiativa privind noul Scut european al democrației ar trebui să integreze eforturile comune de protejare a instituțiilor, proceselor și societăților democratice în gestionarea noilor amenințări la adresa democrațiilor noastre și a proceselor electorale.

Comisia pentru afaceri europene susține ca viitorul libertății, securității și prosperității Europei se bazează pe capacitatea noastră colectivă de a-i apăra natura democratică, susținând libertatea de exprimare și, în același timp, protejând integritatea proceselor electorale. Protejarea integrității alegerilor și promovarea participării democratice, consolidarea libertății și pluralismului mass-mediei, combaterea dezinformării, acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine sunt elemente esențiale pentru menținerea societăților noastre democratice și pentru asigurarea rezilienței naționale și europene.

Mass-media și sfera informațională

2.2. Aveți cunoștință de Regulamentul european privind libertatea mass-mediei

(EMFA)?

X Da

O Nu

2.3. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru consolidarea libertății și a pluralismului mass-mediei și a jurnalismului independent în UE (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

	1	2	3	4	5
măsură					
Promovarea libertății, a pluralismului și a independenței mass-mediei	x				
Îmbunătățirea accesului cetățenilor la diverse conținuturi media și la informații fiabile	x				
Sprijinirea sectoarelor mass-media relevante pentru democrație (cum ar fi mass-media locală și jurnalismul de investigație)	x				
Sprijinirea rezilienței și a viabilității societăților profesioniste de jurnalism și mass-media			x		
Consolidarea inovării în sectorul mass-media			x		
Promovarea utilizării responsabile a noilor tehnologii (de exemplu, a inteligenței artificiale) de către mass-media	x				
Asigurarea unui mediu sigur și favorabil pentru jurnaliști, pe baza activității desfășurate în domeniu pentru a-i proteja de procese abuzive (SLAPP) și de alte acte de presiune și comportamente lipsite de etică	x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrul Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

☒ Promovarea rezilienței democrației prin cultură și educație culturală

Trebuie avută în vedere importanța accesului liber și echitabil la cultură ca fundament al unei societăți democratice reziliente. Cultura și educația culturală contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la consolidarea spiritului civic și la combaterea dezinformării, aspecte esențiale pentru protejarea democrației.

✓ Suportarea pluralismului cultural și a libertății de exprimare artistică

Aprecăm accentul pus de Comisie pe protecția libertății de exprimare. Subliniem necesitatea ca inițiativa să includă măsuri concrete pentru protejarea și promovarea diversității culturale și a libertății de creație artistică, în conformitate cu angajamentele asumate de Uniunea Europeană și România prin Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale. O cultură democratică sprijină și întărește sistemul democratic, iar democrația presupune o cultură responsabilă, tolerantă și participativă. Democrația și cultura sunt interdependente.

✓ Necesitatea ca domeniul cultural să fie recunoscut ca un pilon strategic în consolidarea democrației în Uniunea Europeană, prin politici publice care să protejeze libertatea de creație, să promoveze pluralismul cultural și să sprijine accesul larg și echitabil la cultură.

2.4. Ce măsuri ar putea fi avute în vedere pentru a consolida cadrul și instrumentele actuale de care dispune UE pentru a proteja mass-media liberă, pluralistă și independentă?

Membru Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

- ✓ Combaterea dezinformării în sectorul cultural și mediatic
Având în vedere rolul esențial al culturii și mass-mediei în formarea opiniei publice, propunem includerea unor măsuri de sprijin pentru dezvoltarea competențelor de alfabetizare media și culturală, cu accent pe recunoașterea conținutului autentic și pe contracararea manipulării informaționale în domeniul cultural.
- ✓ Consolidarea rolului instituțiilor culturale publice în protecția spațiului democratic
Instituțiile culturale (muzee, biblioteci, teatre, centre culturale) trebuie recunoscute și sprijinite ca actori cheie în promovarea valorilor democratice și a participării civice, prin programe de educație culturală și implicare comunitară.
- ✓ Sustinererea mobilității culturale și a dialogului intercultural
- ✓ Promovarea alfabetizării digitale și mediatică la varste fragede, prin integrarea acestora în curriculumul educațional formal și în programe culturale complementare.
- ✓ Suportarea mass-media independente și pluraliste, esențială pentru o dezbateră democratică, informată
- ✓ Întărirea cooperării între statele membre, între instituțiile UE și între sectorul public și cel neguvernamental, pentru combaterea manipulării informaționale.
- ✓ Sustinererea de către autoritățile publice, centrale și/sau locale a protecției culturale care promovează accesul la cultură pentru toate categoriile sociale, inclusiv pentru comunitățile naționale și grupurile vulnerabile.

3. Reziliența și gradul de pregătire a societății

Întrebare

3.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea rezilienței și a pregătirii societății (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Îmbunătățirea alfabetizării digitale și mediatice și a gândirii critice pentru toate categoriile de vârstă, începând de la o vârstă fragedă	x				
Promovarea schimbului de bune practici în cadrul comunității de educație în domeniul mass-mediei din UE		x			
Sprijinirea inițiativelor de alfabetizare mediatică la nivelul UE		x			
Sprijinirea educației civice			x		
Sprijinirea unei administrații publice transparente și responsabile		x			
Sensibilizarea cetățenilor cu privire la discursurile și tehnicile utilizate pentru a răspândi dezinformarea, astfel încât aceștia să fie în măsură să le recunoască și să li se opună mai bine	x				
Recurgerea la consiliere științifică responsabilă și independentă		x			

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comitetului pentru Afaceri Europene au formulat următoarele observații și propuneri:

O societate corect informată cu privire la riscurile de manipulare existente în mediul online este mult mai puțin permeabilă la campaniile de dezinformare. Reziliența societății sub toate aspectele sale reprezintă un obiectiv esențial pe care UE trebuie să și-l asume.

4. Participarea și implicarea cetățenilor întrebare

4.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea participării și a implicării cetățenilor (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Întărirea cadrelor pentru participarea cetățenilor la elaborarea politicilor publice		x			
Consolidarea capacităților autorităților publice de a colabora cu cetățenii în procesul de elaborare a politicilor publice			x		
Îmbunătățirea comunicării și a accesului la informații cu privire la posibilitățile de participare a cetățenilor la elaborarea politicilor publice		x			
Promovarea interesului și a cunoștințelor cetățenilor cu privire la politică și la elaborarea politicilor, începând de la o vârstă fragedă			x		
Promovarea participării pe tot parcursul vieții la viața democratică și la procesele de elaborare a politicilor, începând de la o vârstă fragedă			x		
Sprijinirea formării și a educației privind cetățenia și participarea democratică			x		
Consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile democratice și în sfera politică		x			
Promovarea cetățeniei UE și a drepturilor care decurg din aceasta			x		

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Uniunea Europeană a creat un cadru normativ și procedural ce permite o participare deschisă a cetățenilor în procesul de elaborare a politicilor publice, procedură duplicată și la nivelul statelor membre pentru propriile procese legislative. Însa nivelul de participare trebuie să crească într-o societate rezilientă, în condițiile în care multe dintre tendințele de dezvoltare propuse de către actorii naționali vizează exact aspectul al neparticipării cetățeanului la procesul decizional.

Observații finale

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Manifestarea interfețelor informaționale osule afectează procesele democratice și reziliența statului social. Astfel, este necesară o abordare integrată, la nivel whole-of-government și whole-of-society pentru a combate acest fenomen și a contracara efectele lui asupra societăților democratice.

Apreciem necesară consolidarea preocupărilor existente la un nivel incipient în Uniunea Europeană cu privire la asigurarea unui grad sporit de protecție a minorilor în mediul online. În prezent, Franța și Marea Britanie, precum și mai multe state din SUA, au deja legi în vigoare care le impun marilor furnizori de servicii online să își structurile și platformele online astfel încât anumite categorii de copiii să nu aibă deloc acces, iar altele să aibă acces doar cu acordul explicit asumat al părinților.

La nivel național, există preocupări pentru asigurarea unui set de obligații în sarcina furnizorilor de servicii ale societății informaționale, care presupun măsuri adecvate de protecție a minorului față de conținutul redat/publicat, instituirea de filtre automate privind materialele audio, video, scrise etc. susceptibile a avea un conținut dăunător pentru dezvoltarea sănătoasă a minorului, asigurarea conținutului pentru asigurarea siguranței, minorului și eliminarea oricăror conținuturi cu caracter publicitar, destinate minorilor, bazate pe crearea de profiluri pentru care se folosesc datele cu caracter personal ale destinatarului serviciului.

Elaborat: Nicoleta Aldea, C. parlamentar.

SENATUL ROMÂNIEI	
Comisia pentru Afaceri Europene	
Nr. LXII/	158
Data	26.05.2025

XXXVII/159/26.05.2025.

Comisia pentru Afaceri Europene

RAPORT la Scutul european pentru democrație *Consultare publică*

Comisia pentru afaceri europene a fost sesizată, în temeiul Protocolului nr. 1, anexat Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunităților Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007, ratificat prin Legea 13/2008, în vederea formulării de răspunsuri la inițiativa „Scutul european pentru democrație” lansată de Comisia Europeană.

În acest sens, Comisia pentru afaceri europene a organizat o masă rotundă în data de 15 mai a.c., cu reprezentanții Parlamentului European, Administrației Prezidențiale, Cancelariei Primului – Ministru, Ministerului Culturii, Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, Ministerului Justiției, precum și cu experți în dezinformare și fake news.

De asemenea, la dezbateri au participat și parlamentarii din Comisiile care au fost sesizate să răspundă pe analiza de fond, respectiv: Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, Comisia pentru constituționalitate, Comisia pentru învățământ, știință și inovare, Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități, Comisia pentru comunicații, tehnologia informației și inteligență artificială, Comisia pentru apărare, Comisia pentru politică externă.

Descrierea:

În data de 1 aprilie a.c., Comisia Europeană a lansat o consultare publică prin care se solicită contribuții din partea cetățenilor, autorităților publice, organizațiilor societății civile, cercetătorilor și cadrelor universitare, sectorului privat, statelor membre de a-și împărtăși ideile cu privire la modalitățile în care poate fi promovată și consolidată și mai mult democrația în Uniunea Europeană, oferind un cadru strategic susținut de inițiative concrete.

Obiectivele principale ale prezentei inițiative se axează pe promovarea rezilienței societății și pe sporirea încrederii cetățenilor UE în democrație și în instituțiile democratice la nivel național și la

nivelul UE, inclusiv prin detectarea și combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și a dezinformării, concentrându-se îndeosebi asupra dimensiunii online, pe consolidarea corectitudinii și a integrității alegerilor și a sistemului democratic de control și echilibru, pe îmbunătățirea conștientizării acestor aspecte de către societate și pe stimularea capacităților de răspuns (inclusiv a comunicării strategice, după caz) și de gestionare a crizelor, precum și pe promovarea participării cetățenilor la democrație. Laolaltă, aceste eforturi ar trebui să sporească gradul de pregătire a UE și să consolideze încrederea cetățenilor și incluziunea în procesele democratice.

Contribuțiile trebuie transmise Comisiei Europene, până la data de 26 mai 2025. Rezultatele acestei noi consultări vor fi integrate într-o comunicare care urmează să fie publicată în al treilea trimestru al anului 2025.

■

În urma dezbaterii din ședința din data de **26 mai a.c.**, - care s-a desfășurat în format hibrid, în conformitate cu articolul 137 din Regulamentul Senatului, cu modificările și completările ulterioare –, membrii comisiei apreciază consultarea publică lansată de Comisia Europeană.

În elaborarea răspunsurilor și contribuțiilor la chestionarul aferent, care sunt parte a prezentului Raport, au fost luate în analiză răspunsurile punctuale oferite de Comisiile sesizate să răspundă pe analiza de fond.

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au hotărât, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, formularea prezentului **Raport**.

Comisia pentru afaceri europene supune Plenului Senatului spre dezbateră și adoptare proiectul de hotărâre privind adoptarea prezentei Opinii, în conformitate cu art. 34 din Anexa la Regulamentul Senatului aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, cu modificările și completările ulterioare.

PREȘEDINTE,
Senator Mihai Coteț

SECRETAR,
Senator Andrei-Emil Dîrlău

Scutul european pentru democrație - consultare publică deschisă – întrebări închise și deschise

1. Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și dezinformarea
1.1. Vă rugăm să indicați cum percepeți dumneavoastră riscurile asociate următoarelor tehnici:

Tehnica	foarte mari	mari	poziție neutră	mici	foarte mici	nu știu
Acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, precum și dezinformarea	x					
Utilizarea neautentică a platformelor de comunicare socială de către actori străini și interni pentru a influența sfera democratică a UE (de exemplu, prin conturi false, boți, tehnici opace de amplificare, inclusiv prin exploatarea algoritmilor etc.)	x					
Finanțarea disimulată a activităților politice (partide, campanii etc.)	x					
Interferențe în cercetare și în mediul academic		x				
Amenințări și atacuri împotriva actorilor politici	x					
Amenințări și atacuri împotriva mass-mediei și a jurnaliștilor		x				
Corupție, fraudă etc. în politică		x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru Afaceri Europene au formulat următoarele observații în contextul recentelor procese electorale derulate la nivel național s-a constatat o creștere semnificativă a acțiunilor malițioase de manipulare a audiențelor derulate în special prin intermediul platformelor de social media, cu impact semnificativ la adresa proceselor democratice.

Întrebare

1.2. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru detectarea și combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și a dezinformării (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cea mai importantă):

măsură	1	2	3	4	5
Schimbul de informații și cooperarea între statele membre	x				
Schimbul de informații și cooperarea între statele membre și instituțiile UE	x				
Colectarea de informații, schimbul de cunoștințe și cooperarea între actorii guvernamentali (la nivelul statelor membre și la nivelul UE) și părțile interesate neguvernamentale (verificatori ai veridicității informațiilor, cercetători, organizații ale societății civile...)		x			
Structură (structuri) specifică (specifice) la nivelul UE pentru a detecta mai bine aceste amenințări și a răspunde la acestea		x			
Consolidarea capacității autorităților naționale de a răspunde unor astfel de amenințări	x				
Acordarea de sprijin părților interesate neguvernamentale (verificatori ai veridicității informațiilor, cercetători, organizații ale societății civile...)		x			
O mai bună monitorizare și asigurare a respectării normelor existente		x			

Acțiuni de sensibilizare și consolidare a rezilienței			X		
Susținerea unui peisaj mai pluralist al platformelor online				X	
Abordarea instrumentelor economice și a stimulentele financiare care stau la baza răspândirii acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, precum și a dezinformării (de exemplu, angajarea de influenceri, manipularea algoritmilor, utilizarea boților sau a conturilor false etc.)		X			
Promovarea transparenței algoritmilor și a sistemelor de recomandare (și anume, furnizarea de sugestii personalizate utilizatorilor pe baza preferințelor lor, a comportamentului lor sau a altor date introduse) pe platformele online și, în sens mai larg, responsabilitatea și transparența platformelor online și a altor servicii online		X			
Susținerea dezvoltării și a utilizării tehnologiilor (cum ar fi inteligența artificială) pentru a detecta și a aborda mai bine aceste amenințări			X		
O mai mare transparență în ceea ce privește utilizarea noilor tehnologii (cum ar fi inteligența artificială) atunci când se diseminează conținut politic online			X		
Capacitatea mass-mediei pentru a răspunde unor astfel de amenințări (inclusiv prin cursuri de formare pentru jurnaliști etc.)				X	

Implicarea consolidată a unor experți și oameni de știință independenți și de încredere [în domeniul tehnologiei informației (IT), al inteligenței artificiale (IA), al disciplinelor sociopolitice și al altor discipline relevante] pentru a oferi consiliere cu privire la chestiuni care au un impact asupra sferei democratice a UE					x		
Sancțiuni pentru actorii implicați în acțiuni străine de manipulare a informațiilor și ingerințe străine, precum și în activități de dezinformare		x					
O cooperare consolidată a UE cu țările partenere din afara UE și cu organizațiile internaționale (cum ar fi NATO, G7 și altele)			x				
Măsuri diplomatice mai ferme (cum ar fi expunerea politică și numirea în public a autorilor etc.)		x					

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Pentru derecizarea și combaterea acțiunilor de tip FIMI, este necesară utilizarea instrumentarului existent, creat la nivelul Uniunii Europene (FIMI Toolbox, CyberDiplomacy Toolbox etc.) și intensificarea schimbului de informații și a cooperării între statele membre, instituțiile UE, actorii guvernamentali și neguvernamentali, inclusiv mediul academic.

Apreciem că este necesară o mai bună coordonare la nivel european și sprijin din partea instituțiilor europene în relaționarea cu companiile care dețin principalele aplicații de social media (Meta, X, TikTok, Youtube), pentru a obține cooperarea completă și rapidă cu autoritățile naționale în blocarea accesului la conținutul extremist, fake news, dezinformare. Menționăm că au fost mai multe cazuri în campaniile electorale recente în care aceste companii au refuzat solicitarea autorităților naționale abilitate de a bloca acest tip de conținut, sau situații în care măsurile de răspuns au venit târziu, când conținutul fusese deja accesat de foarte multe persoane.

Întrebare

1.3. Sunteți la curent cu următoarele regulamente și politici?

reglementare/politică	da, într-o măsură foarte mare	da, într-o oarecare măsură	nu
Regulamentul UE privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică	x		
Regulamentul UE privind serviciile digitale	x		
Regulamentul UE privind inteligența artificială (IA)	x		
Codul de conduită al UE privind dezinformarea	x		
Angajamentele proprii și standardele etice ale partidelor politice	x		
Angajamentele proprii și standarde etice ale altor actori politici (organizatorii de campanii etc.)		x	
Politicile UE de sprijinire a alfabetizării digitale și mediatice și a gândirii critice		x	
Politicile și/sau măsurile naționale de prevenire, combatere și sensibilizare cu privire la acțiunile străine de manipulare a informațiilor și ingerințele străine și la activitățile de dezinformare		x	
Politicile proprii ale platformelor (termeni de utilizare/orientări etc.)		x	

1.4. Ce măsuri suplimentare ar putea fi avute în vedere pentru a consolida cadrul și instrumentele actuale ale UE de combatere a dezinformării și a manipulării informațiilor în UE, protejând în același timp libertatea de exprimare?

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Pentru a consolida cadrul UE de combatere a dezinformării, fără a afecta libertatea de exprimare, se pot adopta măsuri precum: sporirea transparenței algoritmilor folosiți de platformele digitale, intensificarea educației media în rândul cetățenilor, îmbunătățirea cooperării între statele membre prin mecanisme eficiente de alertă rapidă, susținerea jurnalismului independent și pluralismului media, reglementarea strictă a influențelor străine în spațiul informațional și asigurarea unui garanții clare pentru protejarea dreptului fundamental la libera exprimare.

Întrebare

1.5. În plus, vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea unui spațiu informațional sănătos și democratic în UE (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Mai multe inițiative de sprijinire a alfabetizării mediatice și digitale și a gândirii critice în rândul întregii populații	x				
Mai mult sprijin pentru o mass-medie gratuită, pluralistă și independentă		x			
Mai mult sprijin pentru informații de încredere, imparțiale și cu sursă deschisă (informații fiabile)		x			
Mai mult sprijin pentru cercetarea științifică privind dezinformarea și manipularea informațiilor		x			
Apelarea la opinii științifice independente și fiabile în lupta împotriva acestora fenomene			x		
Mai mult sprijin pentru verificatorii veridicității informațiilor	x				
Mai mult sprijin pentru organizațiile societății civile active în combaterea dezinformării și a manipulării informațiilor	x				

Măsuri mai ferme pentru a aborda diseminarea neautentică și manipulatorie de informații pe platformele online	x				
Promovarea unor structuri inovatoare pentru a susține purtarea de dezbateri democratice echitabile, sigure și transparente, inclusiv în mediul online		x			

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membru Comisie pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:
 Alăbușizarea mediului de audiențe naționale și suportul acordat acțiunilor derulate de mass-media, societatea civilă și mediul academic în cercetarea, prevenirea și contracararea fenomenului de informanți sunt măsuri care trebuie să fie adoptate și susținute inclusiv financiar de către UE și statele membre.

2. Corectitudinea și integritatea alegerilor și consolidarea cadrelor democratice

Alegeri

2.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru consolidarea corectitudinii și a integrității alegerilor la nivelul UE și la nivel național, regional și local (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important)

măsură	1	2	3	4	5
Schimbul de bune practici între autoritățile statelor membre		x			
Intensificarea cooperării între statele membre și între acestea din urmă și instituțiile UE în ceea ce privește integritatea alegerilor care au loc în UE, inclusiv în situații de criză	x				
Un registru european al celor mai bune practici electorale	x				
Standardele sau normele UE privind finanțarea activităților politice	x				
Norme și cadre naționale consolidate privind egalitatea de șanse pentru partidele politice și candidați	x				
Măsuri la nivelul UE sau la nivel național pentru asigurarea unei mai bune protecții a candidaților politici și a reprezentanților aleși împotriva amenințărilor și a atacurilor (online și offline)	x				

Promovarea utilizării responsabile a inteligenței artificiale în procesele democratice (campanii, votare etc.)	x				
Măsuri de consolidare a securității cibernetice și a protecției infrastructurilor critice în contextul alegerilor	x				
Cadre etice și angajamente voluntare ale actorilor politici în materie de integritate		x			
Măsuri de protejare a alegătorilor împotriva manipulării online și a campaniilor de dezinformare care amenință integritatea procesului electoral	x				
Implicarea unor experți și oameni de știință independenți și de încredere în domeniile IT, IA, sociopolitic și în alte discipline relevante	x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Comisia pentru afaceri europene susține eforturile comune la nivel european în conturarea cadrelor și mediului adecvat pentru păstrarea și dezvoltarea rezilienței sistemelor democratice europene.

Inițiativa privind noul Set european al democrației ar trebui să integreze eforturile comune de protejare a institutiilor, proceselor și societăților democratice în gestionarea noilor amenințări la adresa democrațiilor noastre și a proceselor electorale.

Comisia pentru afaceri europene susține că viitorul liberății, securității și prosperității Europei se bazează pe capacitatea noastră colectivă de a-i apăra natura democratică, susținând libertatea de exprimare și, în același timp, protejând integritatea proceselor electorale. Protejarea integrității alegerilor și promovarea participării democratice, consolidarea libertății și pluralismului mass-mediei, combaterea dezinformării, acțiunile străine de manipulare a informațiilor și atingerea lor sunt elemente esențiale pentru menținerea societăților noastre democratice și pentru asigurarea rezilienței naționale și europene.

Mass-media și sfera informatională

2.2. Aveți cunoștință de Regulamentul european privind libertatea mass-mediei

(EMFA)?

☒ Da

☐ Nu

2.3. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru pluralismului mass-mediei și a jurnalismului independent în UE (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Promovarea libertății, a pluralismului și a independenței mass-mediei	x				
Îmbunătățirea accesului cetățenilor la diverse conținuturi media și la informații fiabile	x				
Susținerea sectoarelor mass-media relevante pentru democrație (cum ar fi mass-media locală și jurnalismul de investigație)	x				
Susținerea rezilienței și a viabilității societăților profesioniste de jurnalism și mass-media		x			
Consolidarea inovării în sectorul mass-media		x			
Promovarea utilizării responsabile a noilor tehnologii (de exemplu, a inteligenței artificiale) de către mass-media	x				
Asigurarea unui mediu sigur și favorabil pentru jurnaliști, pe baza activității desfășurate în domeniu pentru a-i proteja de procese abuzive (SLAPP) și de alte acte de presiune și comportamente lipsite de etică	x				

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membru Comitet pentru afaceri europene al Forumului Urmatoarele observatii si propuneri

Vă promovarea rezilienței democrației prin cultura și educație culturală

Trebuie avută în vedere importanța accesului liber și echitabil la cultură ca fundament al unei societăți democratice reziliente. Cultura și educația culturală contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la consolidarea spiritului civic și la combaterea dezinformării, aspecte esențiale pentru protejarea democrației.

✓ Susținerea pluralismului cultural și a libertății de exprimare artistică

Aprecierii accentului pus de Comisie pe protecția libertății de exprimare. Subliniem necesitatea ca inițiativa să includă măsuri concrete pentru protejarea și promovarea diversității culturale și a libertății de creație artistică, în conformitate cu angajamentele asumate de Uniunea Europeană și România, prin Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale. O cultură democratică sprijină și întărește sistemul democratic, iar democrația presupune o cultură responsabilă, tolerantă și participativă civică. Democrația și cultura sunt interdependente.

✓ Necesitatea ca domeniul cultural să fie recunoscut ca un pilon strategic în consolidarea democrației în Uniunea Europeană, prin politici publice care să protejeze libertatea de creație, să promoveze pluralismul cultural și să sprijine accesul larg și echitabil la cultura

2.4. Ce măsuri ar putea fi avute în vedere pentru a consolida cadrul și instrumentele actuale de care dispune UE pentru a proteja mass-media liberă, pluralistă și independentă?

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

- ✓ Combaterea dezinformării în sectorul cultural și mediatic
Având în vedere rolul esențial al culturii și mass-mediei în formarea opiniei publice, propunem includerea unor măsuri de sprijin pentru dezvoltarea competențelor de alfabetizare mediațică și culturală, cu accent pe recunoașterea conținutului autentic și pe contracararea manipulării informaționale în domeniul cultural.
- ✓ Consolidarea rolului instituțiilor culturale publice în protejarea spațiului democratic
Instituțiile culturale (muzee, biblioteci, teatre, centre culturale) trebuie recunoscute și sprijinite ca actori cheie în promovarea valorilor democratice și a participării civice, prin programe de educație culturală și implicare comunitară.
- ✓ Susținerea mobilității culturale și a dialogului intercultural
- ✓ Promovarea alfabetizării digitale și mediațice în cadrul instituțiilor culturale, prin integrarea acestora în curriculumul educațional formal și în programe culturale complementare.
- ✓ Susținerea mass-media independente și pluraliste, esențială pentru o dezbateră democratică în formăa
- ✓ Întărirea cooperării între statele membre, între instituțiile UE și între sectorul public și cel neguvernamental, pentru combaterea manipulării informaționale.
- ✓ Susținerea de către autoritățile publice, centrale și/sau locale a protecțiilor culturale care promovează accesul la cultură pentru toate categoriile sociale, inclusiv pentru comunitățile naționale și grupurile vulnerabile.

3. Reziliența și gradul de pregătire a societății

Întrebare

3.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea rezilienței și a pregătirii societății (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Îmbunătățirea alfabetizării digitale și mediatice și a gândirii critice pentru toate categoriile de vârstă, începând de la o vârstă fragedă	x				
Promovarea schimbului de bune practici în cadrul comunității de educație în domeniul mass-mediei din UE		x			
Sprijinirea inițiativelor de alfabetizare mediatică la nivelul UE		x			
Sprijinirea educației civice			x		
Sprijinirea unei administrații publice transparente și responsabile		x			
Sensibilizarea cetățenilor cu privire la discursurile și tehnicile utilizate pentru a răspândi dezinformarea, astfel încât aceștia să fie în măsură să le recunoască și să li se opună mai bine	x				
Recurgerea la consiliere științifică responsabilă și independentă		x			

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membru Comisie pentru afaceri europene cu formular următoarele observații și propuneri:

O societate corect informată cu privire la riscurile de manipulare existente în mediul online este mult mai puțin vulnerabilă la campaniile de dezinformare, reziliența societății sub toate aspectele sale reprezentând un obiectiv esențial pe care UE trebuie să si-l asume.

4. Participarea și implicarea cetățenilor

Întrebare

4.1. Vă rugăm să indicați care dintre următoarele măsuri ar fi, în opinia dumneavoastră, cele mai importante pentru sprijinirea participării și a implicării cetățenilor (ordonându-le de la 1 la 5, 1 fiind cel mai important):

măsură	1	2	3	4	5
Întărirea cadrelor pentru participarea cetățenilor la elaborarea politicilor publice		x			
Consolidarea capacităților autorităților publice de a colabora cu cetățenii în procesul de elaborare a politicilor publice			x		
Îmbunătățirea comunicării și a accesului la informații cu privire la posibilitățile de participare a cetățenilor la elaborarea politicilor publice		x			
Promovarea interesului și a cunoștințelor cetățenilor cu privire la politică și la elaborarea politicilor, începând de la o vârstă fragedă			x		
Promovarea participării pe tot parcursul vieții la viața democratică și la procesele de elaborare a politicilor, începând de la o vârstă fragedă			x		
Sprijinirea formării și a educației privind cetățenia și participarea democratică			x		
Consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile democratice și în sfera politică		x			
Promovarea cetățeniei UE și a drepturilor care decurg din aceasta			x		

Vă rugăm să oferiți detalii, dacă sunt necesare:

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Uniunea Europeană a creat un cadru normativ și procedural ce permite o participare deschisă a cetățenilor în procesul de elaborare a politicilor publice, proceduri duplicate și la nivelul statelor membre, pentru propriile procese legislative, însă nivelul de participare trebuie să crească într-o societate rezilientă, în condițiile în care multe dintre tendințele de dezvoltare propuse de către actorii naționali vizează exact acest aspect al înepanicipării cetățeanului la procesul decizional.

Observații finale

Membrii Comisiei pentru afaceri europene au formulat următoarele observații și propuneri:

Manifestarea interferențelor informaționale ostile afectează procesele democratice și reziliența statului și societății. Astfel, este necesară o abordare integrată, la nivel *whole-of-government* și *whole-of-society*, pentru a combate acest fenomen și a contracara efectele asupra societăților democratice.

Apreciem necesară consolidarea preocupărilor existente la un nivel înalt în Uniunea Europeană cu privire la asigurarea unui grad sporit de protecție a minorilor în mediul online. În prezent, Franța și Marea Britanie, precum și mai multe state din SUA, au deja legi în vigoare care le impun marilor furnizori de servicii online să își strângă datele și să monitorizeze activitățile pe platformele online astfel încât anumite categorii de copii să nu aibă deloc acces, iar altele să aibă acces doar cu acordul explicit asumat al părinților.

La nivel național există preocupări pentru instituirea unui set de obligații în sarcina furnizorilor de servicii ale societății informaționale, care presupun măsuri adecvate de protecție a minorului fără de conținutul redat/publicat înstituit de filtre automate privind conținutul audio, video, scris etc. susceptibile a avea un conținut dăunător pentru dezvoltarea sănătoasă a minorului, adecvarea conținutului pentru asigurarea siguranței minorului și eliminarea oricărui conținut cu caracter publicitar, destinat minorilor, bazate pe crearea de profiluri pentru care se folosesc datele cu caracter personal ale destinatarului serviciului.

Elaborat: Nicoleta Aldea, C. parlamentar.